

kommenhed, men tværtimod en hurtig Afgørelse af Ting, saaledes at det, man tror der skulde blive overbejst, skulde blive behandlet med behørigt Hensyn, ikke bliver det, saa er det klart, at man ikke kan ty til de Beje, som den højtærede Minister angiver, der skulde gaas og benyttes, for at Retten skulde naas. Jeg vil nu sige, at jeg ikke tror, at det Resultat, der blev naaet, vilde være naaet, hvis man havde gaaet anderledes frem. Jeg har ikke gaaet Sagen efter, men jeg er vis paa, at der fra Begravelsevæsenets Side paa ethvert Trin er arbejdet paa at komme til et Forlig, en mindelig Afgørelse. Sagen strandede atter og atter paa visse Omstændigheder, indtil det endelig naaedes, at den højtærede Trafikminister tog Sagen i sin Haand, og hans Optraaden yder jeg enhver Anerkendelse. Denne Side af Sagen kommer imidlertid ikke Landstinget ved.

Jeg skal, da Tiden er langt fremrykket, og denne Sag allerede for meget har trøttet det høje Ting, kun pege paa et Punkt, som har Betydning. Naar jeg nu staar lige over for den højtærede Justitsminister, er det med stor Vengstelse, fordi han ganske anderledes, med en ganske anderledes Bægt end jeg kan tale om de Ting, men jeg tager saa meget mere Ordet om dette Punkt, som den ærede sidste Taler for Sagen ganske som den højtærede Justitsminister. Det kan jeg nu ikke gøre. Hvad der egentlig er det Rette her, tør jeg selvfølgelig ikke sige, men at Sagen er Genstand for Tvivl, tror jeg, alle ville erkende. Det, som jeg her sigter til, er det, som ogsaa er betegnet i Dag: En Regeringshandling kan ikke standses ved et Føgebud. Er det rigtigt? Det synes jeg, er den Sætning, vi have at interessere os for. Er det rigtigt, at ingen Regeringshandling kan standses ved et Føgebud? Det synes jeg, er den Kwestion, der er rejst, alt andet kan være Tinget mere eller mindre ligeegyldigt. Det er virkelig et Spørgsmaal af Interesse: Har Ministeriet Ret til at sige: mod en Regeringshandling kan Føgebud ikke anvendes, hvilket man jærlig bygger paa Grundlovens § 72, 2det Stykke. Og saa siger man: Ekspropriation er en Regeringshandling, og den maa gaa igennem, ligeegyldigt hvad den støder paa; den skal igennem. Der siges nu derefter ganske vist: I kunne saa det godkendt ved Højesteret, men I kunne ikke standse Sagen; vi tage, hvad vi ville have. Men skal det være Ret her i Landet, at man kan sige saaledes? Nu er det mig ganske klart, at er der blot Tale om et Skøn over, hvorvidt en Havelod skal tages, fordi det vil have mere eller min-

dre Betydning for Jærnbanen, er der ingen Føgebud, der vil standse Regeringen dert, men jeg synes, det bliver noget andet, naar Loven siger, at de og de Ting ere undtagne fra Ekspropriation. Lad der nu være Tvivl om det, thi jeg er enig med den ærede sidste Taler i, at Kirkegaardens Ret til at modsætte sig, at Jorden tages bort til Fjeld, kan være omtvistelig; men det Spørgsmaal, vi behandle her, er det: Naar en Lov udtrykkelig har undtaget Genstande fra Ekspropriation, f. Eks. en Have, kan saa alligevel en Øvrighedsmyndighed sige: det tager jeg; og kan saa ikke den private Ejer af Haven sige: jeg gaar til Domstolene, in casu Føgden, og forlanger Bestyttelse? Det er Kwestionen. Det Spørgsmaal kan nu den højtærede Justitsminister afgøre langt bedre end jeg, men jeg siger lige over for ham, at han vil vistnok erkende, at der kan være Tvivl paa dette Punkt, og i alt Fald, at Juristerne bør have Lov til at overveje det. Man kan ikke bygge den Afgørelse paa Grundlovens § 72, at det skulde være ubetinget tilladt, thi hvad staar der i § 72, 2det Stykke? Efter at det først er sagt, at Domstolene ere berettigede til at afgøre Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedens Grænser, staar der: „Den, der vil rejse saadant Spørgsmaal, kan dog ikke ved at bringe Sagen for Domstolene unddrage sig fra foreløbigen at efterkomme Øvrigheds Befaling“. Dette: „foreløbigen at efterkomme Øvrigheds Befaling“, er nu et almindeligt Udtryk, som Grundloven har nogle af, og som ikke ere strevne for at gøre Ret og Skel i dette specielle Tilfælde. Det vil sige, at medens jeg ellers, naar nogen har en Ret over for mig, og jeg siger til ham: den kan du ikke beholde, for det modsætter jeg mig, staar som privat Mand, og vedkommende da ikke kan komme af Stedet uden Domstolene, saa er der her givet en Undtagelse fra den almindelige Regel. Saadan er det vel at forstaa. Jeg skal nu ikke tage det Spørgsmaal op, da Tiden er for langt fremrykket, om vi i dette Tilfælde have Øvrigheden for os eller ikke. Jeg skal maatte stbenkomme til at nævne Eksempler, hvor man er i Tvivl. Men naar Grundloven har sagt: „Øvrigheds Befaling“, ligger det da nær for os almindelige Menneſter ved dette Ord at tænke paa, at naar man kommer med en Ekspropriationskommission og siger til os: Vi ville tage Havelodder fra dig, at det saa er en Øvrighedsbefaling? Jeg tror ikke, man har kunnet fortolke 2det Stykke af § 72 saa vidt; jeg tror, det er en Undtagelse fra Reglen om, at Domstolene klare vore Rettigheder og ikke Øvrigheden. Jeg skal nu ikke for-